

**ДО
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
СТАРА ЗАГОРА**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ОТ ЖИВКО ТОДОРОВ - КМЕТ НА ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА

Относно: Отчет за изпълнение на Програма за развитие на читалищната дейност в
Община Стара Загора за 2013 година

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

В изпълнение на Закона за народните читалища, чл.26а, ал.1 и ал.4 Председателите на народните читалища представиха пред Кмета на Община Стара Загора отчет за извършената дейност през 2013 година и пълен финансов отчет за изразходваните от бюджета средства по ал.2. В законовия срок бяха представени 58 отчетни доклада от регистрираните на територията на Общината общо 61 читалища. Две от читалищата – „Тракия - 2013“ Стара Загора и „Св.Св.Кирил и Методий - 2013“ Стара Загора не представиха отчети, тъй като са учредени през 2013 г. и не са участвали в разпределението на субсидията. Отчет няма представен и от НЧ „Георги Илиев“ Стара Загора, тъй като читалището според чл.27, ал. 3 от Закона за народните читалища, е в процедура по прекратяване поради липса на дейност през последните две години.

Поради факта, че представените 58 отчета са с голям обем, което сериозно би затруднило разглеждането и обсъждането им, предлагам на вашето внимание настоящия синтезиран отчет за резултатите от цялостната дейност на читалищата в Община Стара Загора през 2013 година (съгласно Приложение 1, неразделна част от Решението).

Във връзка с гореизложеното предлагам на Общински съвет Стара Загора да приеме следното

РЕШЕНИЕ:

На основание чл.21, ал.1, т.23 от ЗМСМА и във връзка с чл.26 а ал.4 от Закона за народните читалища Общински съвет приема Отчета на Програмата за развитие на читалищната дейност в община Стара Загора за 2013 г., съгласно Приложение 1, неразделна част от Решението.

С уважение,

ЖИВКО ТОДОРОВ

Кмет на Община Стара Загора

Изготвил: Анелия Овчарова – ст.експерт «Култура и туризъм»

Съгласували:

Иванка Сотирова – заместник-кмет „Хуманитарни дейности“

Диана Атанасова – началник отдел „Култура и туризъм“

Цанка Ганева – директор дирекция „ФБСД“

Деница Славова - началник отдел „Правно-нормативно обслужване“

**ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА
ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА ЗА 2013 Г.**

Към 31.12.2013 г. на територията на Община Стара Загора има регистрирани 61 читалища, от които 11 в града и 50 в селата. В четири от селата има по две читалища – Преславен, Калояновец, Яворово и Ракитница. Три от новосъздадените не разполагат с база за дейност – „Свети Игнатий Старозагорски – 2010“, Преславен, „Родолюбци – 2010“, Калояновец и „Ахинора – 2006“, Яворово. Все още в пет от селата в Общината няма възстановени читалища – с. Воденичарово, с. Пъстрово, с. Люляк, с. Колена и с. Ловец.

Субсидираната численост за 2013 г. е 114,5 бройки, а сумата на предоставената им субсидия, като делегирани от държавата дейности, възлиза на 718 029.50 лв., при 6 271 лв. за един стандарт.

Читалищата обслужват над 175 000 жители на общината, от които над 22 000 живеят в селата. Действителните читалищни членове са 3 022 в селата и 1 414 в града.

Предлаганият на вашето внимание годишен отчет за изпълнение на Програмата за развитие на читалищната дейност в Община Стара Загора за 2013 г. е конструиран съобразно основните ѝ раздели.

**ЧИТАЛИЩЕТО – МЯСТО ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ.
ЧИТАЛИЩНАТА БИБЛИОТЕКА – СЪВРЕМЕНЕН ОБЩЕСТВЕН
ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР**

Съвременната мисия на читалищната библиотека е да бъде посредник между информацията и потребителите в един бързо променящ се свят и по този начин да работи за превръщането на читалището в развит културно-информационен център, отговарящ на съвременните потребности на обществото.

В община Стара Загора, към регистрираните 61 читалища има действащи 52 библиотеки - 5 от тях са в града и 47 в селата. Библиотеките разполагат с над 637 351 тома библиотечен фонд, от който 371 799 тома в библиотеките от града и 265 552 тома в библиотеките от селата.

През отчетния период има набавени 4 281 библиотечни материали /1 891 в читалищните библиотеки на града и 2 390 в читалищните библиотеки от селата/. За 2013 г. има абонирани 177 периодични издания /99 бр. в града и 78 бр. в селата/.

Статистиката сочи, че в сравнение с предходната година библиотечният фонд е нараснал с около 15 000 тома. Набавените библиотечни материали, обаче, са с 2 151 по-малко. Тези резултати водят до извода, че читалищата могат да заделят все по-малко средства за закупуването на нова литература. Въпреки този факт, обаче, се търсят други форми и начини за обогатяване на библиотечния фонд, например чрез дарения. Прави впечатление и фактът, че е леко завишен броят на абонираните вестници и списания, което значи, че хората по места търсят новини и информация по актуални теми, които ги вълнуват, и читалището се опитва да отговори на тези изисквания.

По-голямата част от читалищата вече имат необходимата техника и разполагат с интернет, благодарение на Министерството на културата и регулярните сесии за допълващи субсидии, програма „Глобални библиотеки” и със съдействието на Община Стара Загора. Към отчетния период 18 от читалищата в Общината все още не притежават компютърна конфигурация. Библиотеките в градските читалища са постигнали пълната степен на автоматизация, а 4 от библиотеките в селата все още работят за достигане на пълната автоматизация на библиотечния процес. Единствено библиотеката към НЧ „Възраждане 1927” с. Калояновец е завършила този процес и продължава да прилага иновативни методи за оптимизиране на работата в читалищната библиотека.

РАЗВИТИЕ НА ЛЮБИТЕЛСКОТО ИЗКУСТВО И НЕФОРМАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ЧИТАЛИЩЕТО И НЕГОВАТА РОЛЯ ЗА ПОЗВАНЕТО И ПРЕДАВАНЕТО НА НЕМАТЕРИАЛНОТО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Без съмнение, една от най-важните задачи на читалището е грижата за любителското художествено творчество. Любителските състави, групи, кръжоци и др. формации по места са най-достъпната и масова форма за задоволяване на духовните потребности, както и най-естествената възможност за приобщаване на жителите на населеното място, допринасяща за социална и културна интеграция на различните социални общности. Много често в тези читалищни формации участват хора от различни възрасти, което от своя страна помага да се осъществи характерната за читалищата приемственост.

Представените отчети на народните читалища показват, че всички съществуващи художествено-творчески колективи – постоянно или временно действащи – показват активност в изявите си както на местно и общинско, така и на национално ниво.

През 2013 г. към читалищата работиха общо 91 постоянно действащи любителски колективи, като 68 от тях са в селата и 23 в града. Почти навсякъде съществуват и временни колективи, които пресъздават местни традиции и обичаи, свързани с празнично-обредния календар – коледарски и лазарски. Групите взимат участие, освен на местно ниво, и в провеждащите се ежегодно в Стара Загора традиционни събития - Детско-юношеския фолклорен празник „Изворът да не пресъхва“ и в „Добре ми дошли, коледари“.

Националният тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка” на Старозагорските минерални бани беше и през 2013 година едно от най-чаканите събития за читалищните формации от Общината, болшинството от които са редовни участници в този ставащ все по-интересен и наситен със съпътстващи изяви форум.

През 2013 г. 15 читалища - 3 градски и 12 от селата в общината отбелязаха тържествено годишнини и юбилеи от основаването си:

155 г. НЧ „Св.Климент Охридски – 1858“ Стара Загора

115 г. НЧ „Просвета – 1898“ с. Сладък кладенец

105 г. НЧ „Димитър Наумов – 1908“ с. Преславен

95 г. НЧ „Развитие – 1918“ с. Оряховица

90 г. НЧ „Развитие – 1923“ с. Самуилово

85 г. НЧ „Пробуда – 1928“ с. Загоре

85 г. НЧ „Пробуда – 1928“ с. Сулица

85 г. НЧ „Пробуда – 1928“ с.Змейово

85 г. НЧ „Пробуда – 1928“ с.Маджерито

85 г. НЧ „Светлина – 1928“ с.Арнаутито

85 г. НЧ „Пробуда – 1928“ с.Бенковски

80 г. НЧ „Георги Бакалов – 1933“ Стара Загора

80 г. НЧ „Съзнание – 1933“ с.Християново

75 г. НЧ „Съзнание – 1938“ с.Руманя

25 г. НЧ „Железник – 1988“ Стара Загора

Някои от празниците бяха включени в различните програми от Културния календар на Община Стара Загора и подпомогнати финансово, а на други, по заявка, гостува с празнична програма Общинският фолклорен ансамбъл „Загоре“.

През изминалата година тематичните празници по селата продължиха да се утвърждават като традиционни за местната общност и обединяващи всички налични ресурси по места – читалища, кметства и пенсионерски клубове. В края на миналата година НЧ „Иванка Терзиева – 1927“ стана инициатор и домакин на Първото издание

на Фестивала на коледно-новогодишните традиции, в който взеха участие 16 коледарски групи.

Една от най-важните задачи на читалищата по места е работата с младото поколение. Действащите школи и формации имат за цел да открият и развият таланта на децата, както и да дадат възможност за изява на техните творчески заложби. Към тези форми особено активно се включват и библиотеките в града и по места, които се явяват като инициатори или съорганизатори на различните дейности, насочени към подрастващото поколение – срещи с писатели, съвременни поети, премиери на книги, гостуване в училищата и др.- повече от 500 са проявите за изминалата година, организирани за децата и с участието на същите.

Към края на миналата година в читалищата са работили 7 школи по изкуствата в Стара Загора - 4 към НЧ „Родина – 1860“ и 3 към НЧ „Св.Климент Охридски – 1858“ . Към НЧ „Родина – 1860“ работят балетна, хорова, музикална, в която се обучават 100 деца в класовете пиано, китара, акордеон, синтезатор, барабани и солфедж, и по изобразително изкуство с над 100 малки художници в класовете по живопис, пластика, керамика, акварел и др. Към НЧ „Св.Климент Охридски – 1858“ има школа по изобразително изкуство „Зографче“, школа по музика и танцова школа. В школата по чуждоезиково обучение към НЧ „Родина – 1860“ се обучават близо 300 ученика, разпределени в 37 паралелки.

Към читалищата има сформирани и действащи различни клубове, кръжоци и групи, които за 2013 са били общо 54, като 17 от тях са на територията на града. Водещи в това отношение са – от градските читалища НЧ „Св.Климент Охридски – 1858“, в което има 11 клубове и кръжоци, а от селските – НЧ „Възраждане – 1927“ с.Калояновец – с 5.

Част от по-значимите празници и инициативи, организирани от читалищата, бяха подпомогнати финансово от Община Стара Загора и включени в Културния календар за 2013 г. Параметрите на финансовите ангажименти за подкрепа дейността на читалищата възлизаха на 50 000 лв.

01.02 - Трифон Зарезан. Празник на с. Малка Верея

„Трифон Зарезан – празник на виното” – общоградски празник

XV-ти Фестивал на маскарадните игри с международно участие

„Месни Заговезни” – народно веселие на площада в кв. „Железник”

01.03 – Ден на зоопарка. Празник на мартеницата

„Златни български песни“ – на Вокална студия „Усмивки“

„Един завет“ – празник на войнската песен

„Изворът да не пресъхва” Цветница – детско-юношески фолклорен празник

11 май – Празник на с. Хан Аспарухово

„Шест лица търсят автор“ на Младежка театрална студия
„Великден и Гергьовден – хора с люлки на мегдана” с. Ракитница
„Зелен, цветен Гергьовден – да възродим духовността си, черпейки сили от бита и традициите си” – празник на с. Богомилово
06.05 - „Зелен, зелен Гергьовден”, с. Могила
06.05 - Празник на екологичното българско мляко с привкуса на природните дадености на с. Лозен
„Да запазим българските традиции и местен фолклор” - Гергьовден – празник на с. Арнаутито
15.06 - „Детство без граници“ – Ден на детето в с. Богомилово
Детско модно ревю от нетрадиционни материали
Празник на черешата в с. Кирилово
19 юни – празник на кв. „Зора“
„Свети Дух“ – празник на с. Лясково
24 юни – Еньовден и „Водата – символ на Старозагорски минерални бани”
Национален Еньовденски събор на българския фолклор и българските традиционни ястия
02.08. – Празник на с. Калитиново
28.08. – Празник на с. Петрово
„Да пеем под небето на България” – традиционен празник в с. Оряховица
06.09. – Празник на с. Малко Кадиево . Откриване на обновената читалищна база
06.09. – Празник на с. Пряпорец
Празник на ориза с. Християново
Димитровден – празник на с. Калояновец
Димитровден – празник на с. Братя Кунчеви
09.11. - Архангеловден – празник на с. Михайлово
09.11. Архангеловден – празник на с. Пшеничево
16.11. - Празник на райската ябълка в с. Хрищени
23.12. - Празник на пелина в с. Змейово
20 години вестник „Литературен глас“
Димитър Никленов – 40 години в света на приказките
Дни на възхвала на Св. Климент Охридски
15 одини Представителен детско-юношески хор за народно пеене „Жарава“
„Teen’s Rare” – ежемесечен тийнейджърски вестник на Клуб „Млад писател”
VIII маратон на четенето със стартиране на инициативата буккросинг в Стара Загора
XXX издание на Националния младежки конкурс за поезия „Веселин Ханчев”

Освен финансова подкрепа, Община Стара Загора подпомогна празниците на селата и с мащабна културна програма с участието на Общински фолклорен ансамбъл „Загоре”, Общински духов оркестър и други формации от различни жанрове. Организираните от читалищата събития присъстваха редовно в афиша на Общината, информация и снимки за тях се публикуваха на сайта на Общината, Туристическия информационен център и др.

Със заповед на кмета № РД 10-00-376/19.02.2013 г. назначената комисия разпредели между читалищата от община Стара Загора, съгласно действащия механизъм определената им с РМС № 327 от 25.04.2012 г. бюджетна субсидия като делегирани от държавата дейности за 2013 г. в размер на 718 029.50 лв. /114,5 стандарта/.

МОДЕРНИЗИРАНЕ И УКРЕПВАНЕ НА ЧИТАЛИЩАТА ПО МЕСТА ПРЕВЪРЪЩАНЕТО ИМ В ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩНОСТТА

Читалищата в Община Стара Загора развиват дейността си в предоставената им от Общинския съвет база за безвъзмездно ползване и стопанисване. През 2013 година от общинския бюджет бяха заделени 206 700 лева, с които бяха ремонтирани базите, ползвани от 7 народни читалища:

НЧ „Христо Ботев 1928“ с.Памукчии

НЧ „Митьо Станев 1929“ с. Малко Кадиево

НЧ „Патриарх Евтимий“ с. Борово

НЧ „Съзнание 1933“ с. Християново

НЧ „Искра 1921“ с. Хан Аспарухово

НЧ „Пробуда 1928“ с. Змейово

НЧ „Благоразумие 1927“ с. Калитиново

Читалищата, от своя страна, трябва да бъдат по-активни в търсенето и разработването на подходящи проекти от Министерство на културата, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на регионалното развитие и благоустройството и други. По този начин те биха могли да решат някои от своите проблеми в тази посока и да ремонтират, макар и частично, сградите си. Община Стара Загора винаги е подкрепяла и ще продължи и занапред да подкрепя подобни положителни инициативи.

Повишаване на квалификацията и уменията на кадрите, работещи в читалищата, се наложи и през 2013 година като един от акцентите в програмата за развитие на читалищата. Законът за обществените библиотеки от 2009 година определи 7-годишен срок за изпълняващите длъжността „Библиотекар“ да придобият нужния за целта

образователен ценз. За тази цел през годината бяха проведени ежемесечни обучителни семинари, свързани с различни направления на читалищната дейност. Програмата бе разработена и реализирана от Община Стара Загора, Методически отдел при РБ „Захарий Княжески“ и РЕКИЦ „Читалища“, със съдействието на експерти и специалисти от Библиотека „Родина“, Регионален исторически музей, Областен информационен център и др:

- Възможности за финансиране на социални и културни дейности с европейски средства
- Краезнанието и обществените библиотеки. Туризъм и краезнание
- Дарения за библиотечните фондове
- Препоръки за Стандартна форма на План за дейност на НЧ
- Наредба за библиотечните фондове – проект на ББИА
- Управление на програми и проекти
- Нормативна и правна уредба за обществените библиотеки
- Често допускани грешки при управление на проекти и др.

И през 2013 г. като целева библиотека по програма „Глобални библиотеки-България“, библиотека „Родина“ бе учебна база за библиотекари и за потребители от местната общност. Програмата цели да улесни достъпа до информация, знания, комуникация, електронно съдържание и услуги за всички граждани от общността чрез мрежата на обществените библиотеки. През отчетения период бяха организирани и проведени 7 обучения по 4 тематични направления, по които бяха обучени 22 библиотекари и 28 потребители от Стара Загора:

- Общуване и работата с хора и общности
- Застъпничество и проектен цикъл – за библиотекари
- Информационни и комуникационни технологии за хора със зрителни и за хора с ментални увреждания

През 2013 година библиотеката при НЧ „Христо Ботев-1952“ Старозагорски минерални бани работи по проекта „Електронна краеведска библиотека“ като партньор на РБ „Захарий Княжески“, а библиотеките към НЧ „Стефан Генчев-1901“, с. Хришени, НЧ „Възраждане-1927“ с. Калояновец и НЧ „Изгрев-1921“ с. Кирилово бяха партньори на библиотека „Родина“ по проекта „Старозагорска е-памет“.

Направеният анализ на отчетите на читалищата от Община Стара Загора и обобщените резултати от 2013 година водят до следните изводи: Народните читалища имат трайно присъствие на територията на Общината. Потенциалът, с който разполагат, ги определя като основополагащ фактор, достъпен и надежден партньор при осъществяването на местни и регионални инициативи. Доброто взаимодействие

между всички заинтересовани страни е в основата на успешното изпълнение на мисията на читалищата.